

Turistički razvoj Grada Poreča

Radoš, Matea

Undergraduate thesis / Završni rad

2018

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Science / Sveučilište u Zagrebu, Prirodoslovno-matematički fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:217:685906>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-12**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Faculty of Science - University of Zagreb](#)

Sveučilište u Zagrebu
Prirodoslovno-matematički fakultet
Geografski odsjek

Matea Radoš

Turistički razvoj Grada Poreča

Prvostupnički rad

Mentor: *prof. dr. sc. Zoran Curić*

Ocjena: _____

Potpis: _____

Zagreb, 2018.

Sveučilište u Zagrebu

Prvostupnički rad

Prirodoslovno-matematički fakultet

Geografski odsjek

Turistički razvoj Grada Poreča

Matea Radoš

Izvadak: Predmet rada je analiza i razvoj turizma te njegov utjecaj na transformaciju Grada Poreča. Turizam na navedenom području ima dugu povijest te se analizira promjena strukturnih obilježja turizma od njegovih začetaka pa do danas pod utjecajem različitih društvenih i gospodarskih okolnosti. U istraživanju je korištena analiza relevantne literature, analiza podataka Državnog zavoda za statistiku o turizmu te GIS vizualizacija. Izračunati su i grafički prikazani pokazatelji turističke potražnje i ponude. Ciljevi rada su utvrditi faktore koji su utjecali na početak razvoja turizma, na sadašnji stupanj razvoja te analizirati strukturu turizma i ključne strateške dokumente koji se bave razvojem turizma na navedenom području. U prvom dijelu analiza je usmjerena na utvrđivanje faktora razvoja turizma na temelju kojih je prikazan njegov povijesni razvoj i trendovi od polovice 19. stoljeća pa do danas. U drugom dijelu rada analiziran je aktualni turistički razvoj, problemi razvoja te je naveden prijedlog budućeg razvoja koji usmjeren na problem sezonalnosti te na razvoj 5 temeljnih proizvoda koji bi obogatili turističku ponudu.

23 stranice, 7 grafičkih priloga, 6 tablica, 21 bibliografskih referenci; izvornik na hrvatskom jeziku

Ključne riječi: turizam, Grad Poreč, atraktivni faktori, turistička struktura, problemi turizma, prijedlog budućeg razvoja

Voditelj: prof. dr. sc. Zoran Curić

Tema prihvaćena: 10. 5. 2018.

Datum obrane: 21. 9. 2018.

Rad je pohranjen u Središnjoj geografskoj knjižnici Prirodoslovno-matematičkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Marulićev trg 19, Zagreb, Hrvatska.

BASIC DOCUMENTATION CARD

University of Zagreb

Undergraduate Thesis

Faculty of Science

Department of Geography

Tourist development of the City of Poreč

Matea Radoš

Abstract: This paper analyses development of tourism and its influence on the transformation of City of Poreč. Tourism in the investigated area has a long history and the analysis is focused on the change of tourism structural characteristics from their beginnings up to today under the influence of diverse social and economic circumstances. The analysis relies on relevant literature, Croatian Bureau of Statistics data on tourism and GIS visualisation. Indicators of tourism demand and supply were calculated and shown graphically. Purpose of this paper is to determine factors which influenced the initial tourism development, present level of development and to analyse tourism structure and key strategic documents which deal with tourism development in the observed area. The first part of this paper is focused on factors of tourism development which are responsible for tourism development since the second half of 19th century. The second part of this paper analyses current tourism development and its problems and it is followed by suggestions for future development of tourism, focusing particularly on the problem of seasonality and development of five basic tourist products which have the potential to enrich the tourist offer.

23 pages, 7 figures, 6 tables, 21 references; original in Croatian

Keywords: tourism, City of Poreč, attractive factors, tourism structure, tourism problems, future development suggestion

Supervisor: Zoran Curić, PhD, Full Professor

Undergraduate Thesis title accepted: 10/05/2018

Undergraduate Thesis defense: 21/09/2018

Thesis deposited in Central Geographic Library, Faculty of Science, University of Zagreb, Marulićev trg 19, Zagreb, Croatia

SADRŽAJ

1. Uvod.....	1
2. Metodologija.....	3
3. Faktori razvoja turizma.....	3
3.1. Prirodni atraktivni faktori razvoja turizma.....	3
3.2. Društveni atraktivni faktori razvoja turizma.....	5
3.3. Ostali atraktivni faktori.....	7
4. Turistički razvoj u dosadašnjem razdoblju.....	7
5. Aktualni turistički razvoj.....	12
6. Prijedlog budućeg turističkog razvoja.....	18
7. Zaključak.....	21
Literatura.....	22
Izvori.....	23

1. UVOD

Zapadno istarsko primorje regija je s najjačim intenzitetom turizma u Hrvatskoj. Grad Poreč ističe se u zapadnoj Istri, ali i u cijeloj zemlji kao jedan od gradova koji najviše doprinose hrvatskom turizmu. Turizam je na navedenom području djelatnost koja ima dug povijesni razvoj te su se tijekom vremena obilježja turizma mijenjala i prilagođavala društvenim i gospodarskim okolnostima. Grad Poreč smješten je na zapadnoj obali istarskog poluotoka, a šire područje porečke regije proteže se na sjever do rijeke Mirne kod Novigrada te do Vrsara i Funtane na jug. Primjer je grada u kojem je turizam najvažnija gospodarska djelatnost te važan faktor suvremenih socioekonomskih transformacija.

Prostorni obuhvat istraživanja je područje Grada Poreča. Tijekom povijesti mijenjao se broj naselja koja je teritorijalno obuhvaćala općina Poreč, npr. 1966. godine općina Poreč je obuhvaćala 6 naselja (Funtana, Limski Fjord, Poreč, Tar, Vabriga, Vrsar) dok je 2015. godine ta brojka iznosila 40 naselja. Važno je napomenuti kako su za analizu turizma u ovome radu uzeta samo ona naselja koja su od početaka do danas pripadala Gradu Poreču, tj. od 1965. pa sve do danas. Naselja poput Vrsara, Funtane, Tara i Vabriga su se tijekom godina izdvojila i osamostalila u turističkom smislu te nisu analizirana u ovome radu. Ove općine nastale su kao posljedica postojeće upravno - teritorijalne podjele na općine i Grad Poreč. Ta podjela prouzročila je usitnjavanje turistički jedinstvenog prostora Porečko - vrsarskog primorja, a novonastale općine svoj intenzivan, i najvećim dijelom monofunkcionalni razvoj zasnovan na turizmu i srodnim djelatnostima, započinju u drugoj polovici prošlog stoljeća (Vojnović, 2018).

Predmet ovog rada je prikazati razvoj turizma u Poreču s naglaskom na promjenu samog karaktera turizma od njegovog početka pa do danas. Ciljevi rada su utvrditi faktore koji su utjecali na početak razvoja turizma, na sadašnji stupanj razvoja te analizirati strukturu turizma i ključne strateške dokumente koji se bave razvojem turizma na navedenom području. Za prikaz razvoja turizma u dosadašnjem razdoblju kao početak je uzeta 1965., a za kraj 2015. godina. Uzeto je razdoblje od 50 godina kako bi se uspješno uočile određene promjene odnosno promjene trendova turističkih pokazatelja. Naselja koja su uzeta za analizu u prijašnjim godinama, odnosno do 2000. godina su Poreč i Červar-Porat jer su se tijekom godina, kao što je ranije istaknuto, Vrsar, Funtana, Tar i Vabriga izdvojili i osamostalili u turističkom smislu. Za aktualni turistički razvoj uzeta su naselja koja danas pripadaju Gradu

Poreču: Antonci, Baderna, Banki, Bašavinka, Bonaci, Brčići, Buići, Cancini, Červar-Porat, Červar, Dekovići, Dračevac, Filipini, Fuškulin, Jasenovica, Jehnići, Kadumi, Katun, Kirmenjak, Kosinožići, Kukci, Mičetići, Mihatovići, Montizana, Mugeba, Mušalež, Nova Vas, Poreč, Radmani, Radoši kod Žbandaja, Rakovci, Stancija Vodopija, Stranići kod Nove Vasi, Štifanići, Šušnjići, Valkarin, Varvari, Veleniki, Vežnaveri, Žbandaj. Osnovna svrha rada je analizirati tijek razvoja turizma u Poreču. Poreč je grad koji je zbog svog odličnog geografskog položaja jedan od vodećih turističkih gradova u Istri, ali i na samom Jadranu. Rad se prije svega temelji na analizi statističkih podataka kojima se kroz pokazatelje turističke potražnje, potrošnje i ponude analizira Poreč kao važna turistička destinacija.

Sl.1.1. Naselja Grada Poreča

Izvor: DGU (2005, 2013)

2. METODOLOGIJA

U radu su korištene desk metode odnosno analiza statističkih podataka i ostalih sekundarnih izvora. Temeljni izvor za ovo istraživanje su podaci Državnog zavoda za statistiku o turističkim dolascima, noćenjima i posteljama, tj. publikacije o prometu turista u primorskim gradovima i općinama. Odabrano je razdoblje od 1965. do 2015. godine, odnosno vremensko razdoblje koje će uspješno prikazati promjenu karaktera turizma u Poreču. Kao što je navedeno u uvodu, za razdoblja do 2000. godine za analizu su korištena samo naselja Poreč i Červar-Porat, a za kasniju analizu (nakon 2000. godine) analizirana su sva naselja koja su danas dio Grada Poreča. Korišteni su pokazatelji turističke potražnje (turistički dolasci i turistička noćenja) i turističke ponude pomoću kojih su statističkim metodama dobiveni pokazatelji (prosječni boravak, iskorištenost smještajnih kapaciteta itd.) koji omogućuju analizu turističkog grada. Pojedini podaci vizualizirani su u programu Arc-GIS zbog lakšeg razumijevanja pojedinih obilježja.

3. FAKTORI RAZVOJA TURIZMA

3.1. Prirodni atraktivni faktori razvoja turizma

Privlačnost prostora bitno utječe na turistička kretanja i time povećava njegovu vrijednost. Prirodni faktori, smještaj naselja uz obalu, razvedenost obale te klima i vegetacija, bitan su preduvjet za razvoj kupališnog turizma. „Poreština ima izrazito prirodne granice nastale tektonskim, fluvijalnim, abrazijskim i drugim procesima“ (Perkovic, 1993). Prostor od rijeke Mirne na sjeveru do Limske drage na jugu dio je vapnenačke zaravni mezozojske i paleogene starosti prekrivene naslagama crvenice (terra rossa) od čega i potječe naziv „crvena Istra“, a prema istoku prelazi u buzetsko-pazinsku flišnu zonu. Porečkoj obali veliku vrijednost uvjetuje i laka pristupačnost zbog zaravnjenog priobalnog pojasa gdje se izohipsa od 100 m nadmorske visine udaljava 5-6 km od obale (Perkovic, 1993).

U odnosu na ukupnu dužinu istarske obale, porečkoj obali pripada 78,8 km (15,7%) te je koeficijent razvedenosti 3,9 prema čemu je ona razvedenija od istarske obale (3,7) (Perkovic, 1993). Porečkom arhipelagu pripadaju brojni otočići i hridi, no među njima se ističe otočić Sv. Nikola koji se nalazi jugozapadno od središta Poreča, od kojega je udaljen samo 400 metara te je uređen u turističke svrhe. Neke od najpoznatijih plaža obilježenih plavom

zastavom su Gradsko kupalište, Plava i Zelena laguna, Borik, Brulo, Materada i brojne druge. U Poreču, također, postoje i naturističke plaže u Zelenoj laguni i na otoku Sv. Nikola.

Zapadna Istra ima posebnu varijantu mediteranske klime koju karakteriziraju suha, vruća ili topla ljeta te blage i kišovite zime. More se ljeti može zagrijati i do 28°C, a sunce je prisutno i više od 10 h dnevno (Filipčić, 1996). Pod utjecajem kontinentskih i planinskih zračnih masa iz Gorskog kotara i Alpa, kao klimatskih modifikatora, ugodna je za odmor tijekom cijele godine. Temperatura zraka, naravno, ima velik utjecaj na razvoj turizma u Poreču. Ljetne temperature su povoljnije za turističku rekreaciju nego na srednjem i južnom Jadranu jer su u prosjeku za 2°C niže. Uz temperaturu zraka, važan klimatski element koji utječe na dužinu kupališne sezone je i insolacija. Insolacijske vrijednosti se povećavaju prema jugu te, npr., Opatija zbog Učke ima manje sunčanih dana od Poreča te tamo turisti ranije napuštaju plaže nego na zapadnoj istarskoj obali.

Nadalje, važan prirodni faktor su flora i fauna koji utječu na valorizaciju turističkog prostora. Duž čitave obale dominira šuma hrasta medunca i crnike, makije i ostale degradirane vrste. Zatim se nalaze cedar, čempres, ružmarin, oleander, masline i dr. Na sjeverozapadnom dijelu kod Špadića dominira hrastova šuma, koja je prekinuta kultiviranim površinama vinograda i žitarica koji su često obrubljeni gorostasnim šumama (Perkovac, 1993). Također, veliko je bogatstvo i životinjskog svijeta koji pruža velike mogućnosti za razvoj sportskog, lovnog i ribolovnog turizma. Na ovome prostoru obitavaju fazani, jarebice, divlji golubovi, divljači (zec, srna), a posebno bogatstvo predstavlja morska fauna. Od plavih riba ističu se srdela, inčun, skuša, iglica i dr., dok su traženije bijele ribe kao što su orada, zubatac, cipal, morski list te neke druge vrste poput lignji i sipa.

Prirodne atraktivnosti Poreštine veoma su povoljne i pružaju odlične rekreativne mogućnosti te je dio njih valoriziran. Na području Istarske županije djeluje Natura Histrica, javna ustanova za zaštitu, održavanje i promicanje autentičnosti i izvornosti prirode. U tablici 1 prikazani su zaštićeni dijelovi Grada Poreča, no, nažalost, nisu dovoljno valorizirani u turističke svrhe te ipak najveću prirodnu turističku atrakciju predstavljaju plaže, odnosno temeljni turistički proizvod su sunce i more.

Tab.1 Zaštićeni dijelovi prirode Grada Poreča

Naziv	Kategorija	Godina zaštite	Posebnost
Jama Baredine	Geomorfološki spomenik prirode	1986.	dokazi o boravku čovjeka čovječja ribica
Markova jama	Geomorfološki spomenik prirode	1986.	kalcitni nakit dva jezera slatke vode bogata fauna
Pinzinova jama	Zoološki spomenik prirode	1986.	kalcitni nakit čovječja ribica
Skupina stabala oko crkvice Sv. Ane kraj Červara	Botanički spomenik prirode	1973.	hrasta medunac, kopriivić, cedar, piniija, piramidalni čempres

Izvor: Turističko informativni centar, 2016b

3.2. Društveni atraktivni faktori razvoja turizma

Kultura je važan segment svakog grada te ima izrazitu atrakcijsku vrijednost. Bogatstvo Poreča može se mjeriti povijesnom baštinom koja je prisutna na tom području više od tisuću godina. Starogradska jezgra u cijelosti je spomenik kulture čiji su temelji postavljeni u doba Rimskog Carstva. Pravilan geometrijski raspored ulica starorimskog castruma sačuvan je sve do danas kao i glavne ulice Decumanus i Cardo. Poreč je bio opasan zidinama sve do 19. stoljeća, a 2 obrambene kule i danas stoje na ulazu u stari grad (Turističko informativni centar, 2016a). Važan spomenik kulturno-povijesne baštine je i Episkopalni kompleks Eufrazijeve bazilike (sl.2.) koji je upisan na UNESCO-ov Popis svjetske baštine zbog toga što je to jedini sačuvani starokršćanski episkopalni kompleks na svijetu. Katedralu u središtu Poreča dao je sredinom 6. stoljeća izgraditi biskup Eufrazije. Ono što privlači turiste kod Eufrazijeve bazilike je stupanj umjetničkog zajedništva, odnosno arhitektonska osobitost spoja ranokršćanske i bizantske umjetnosti, stupanj očuvanosti sklopa, a posebno nenadmašni mozaici iz svih faza, s vrhunskim u glavnoj apsidi bazilike.

Sl.2. Eufrazijeva bazilika

Izvor: Službeni turistički portal Istre (2018)

Nadalje, izrazitu vrijednost predstavlja Zavičajni muzej Poreštine koji je najstarija muzejska institucija u Istri izgrađena 1884. godine (Turističko informativni centar, 2016a). Smješten je u starogradskoj jezgri te sakuplja i čuva kulturna dobra s područja Poreča, stručno i znanstveno obrađuje dobra te ih prezentira javnosti. Bogatstvo starogradskih spomenika čine i Romanička kuća iz 13. stoljeća, Kuća dva svetca iz 15. stoljeća te barokni interijer Istarske sabornice. U gradu su nastale i srednjovjekovne crkvice, a na Trgu slobode je u 18. stoljeću izgrađena crkva Gospe od Anđela. Postoje još brojne građevine i spomenici koje čine bogatstvo Poreča još većim te samo dokazuju kako je Poreč tijekom povijesti bio izrazito važan grad.

Uz kulturno-povijesnu baštinu, grad je bogat i raznim događajima i festivalima. Tijekom cijele ljetne sezone, manifestacija Porečko ljeto osigurava turistima bogat glazbeni sadržaj po lokacijama diljem grada. Eufrazijeva bazilika često ugošćuje svjetske glazbenike klasične glazbe, dok Lapidarij ugošćuje jazz glazbenike. Značajni su i festivali poput Festivala klapa ili Zlatne sopele koji kroz susret folklornih grupa dočaravaju istarske običaje autohtonim nošnjama, plesovima i glazbom. No, za one željne suvremenog umjetničkog izražaja organiziran je Street Art Festival koji uličnim kazalištima, žonglerima, glazbom i filmom oživljavaju gradske noći. Također, jedan od ozbiljnijih pokušaja stvaranja turističkog proizvoda temeljenog na sadržajima kulturnog karaktera je Porečki povijesni festival „Giostra“ koji kroz tri dana festivala posjetiteljima dočarava život u doba baroka, što ovaj festival čini jedinstvenim u Hrvatskoj. Ova kulturno-turistička i edukativna manifestacija svoje uporište ima u povijesnim činjenicama, pa je većina sadržaja vezana uz 18. stoljeće.

Središnji događaj festivala, po kojemu je festival i dobio ime, je viteški turnir Giostra, rekonstruiran prema pravilima o viteškom nadmetanju održanom u Poreču 1745. godine (*Giostra*, n.d.).

Uz sva kulturna događanja, brojna su i sportska između kojih se ističe Poreč Major, svjetski odbojkaški turnir na pijesku koji se održavao u Poreču 2015., 2016. i 2017. godine te je zaslužan za privlačenje brojnih novih turista. Također, MTV Summer Blast festival prvi put se održao u Poreču 2016. godine, a zatim i 2017., te je doveo svjetski poznate izvođače u grad koji su privukli velik broj posjetitelja. Navedeni događaji direktno su utjecali na povećanje broja mladih turista, odnosno na promjenu strukture turista.

3.3. Ostali atraktivni faktori razvoja turizma

Dobra prometna povezanost, dostupnost, ali i sigurnost nekog područja uvelike će utjecati na dolazak turista. Poreč ima dobru prometnu povezanost s ostalim hrvatskim gradovima, ali i s ostatkom Europe. Važna je autocesta Rijeka – Zagreb koja povezuje Rijeku sa Zagrebom te dalje s mrežom autocesta središnje i zapadne Europe. Također, važan je Europski prometni pravac E751 koji povezuje Hrvatsku sa Slovenijom. Zbog blizine emitivnih tržišta i dobre prometne povezanosti većina turista dolazi osobnim automobilima te tako smještaj u Poreču omogućava posjete i drugim zanimljivim destinacijama koje se nalaze u njegovoj blizini, npr. Motovun, Hum, Pula, Trst. Grad Poreč ima i međunarodni granični morski prijelaz s ljetnim brodskim vezama s Trstom i Venecijom.

4. TURISTIČKI RAZVOJ U DOSADAŠNJEM RAZDOBLJU

Začetak turizma u Poreču, izuzmu li se antički praturistički oblici korištenja vila u rekreativne svrhe na porečkom području, javljaju se sredinom 19. stoljeća, a godinom početka turizma smatra se 1845. godina kada je G. Rieger za potrebe austrijskog Lloyda iz Trsta nacrtao plan grada Poreča i jedan dio obale, nakon što je navedena kompanija uspostavila prve parobrodske pruge duž istočne obale Jadrana. Brod je pristajao u Poreču te se iste godine tiskao i prvi turistički vodič Poreča (Blažević, 1987). Povjesničar Pietro Kandler u Trstu je tiskao prvi turistički vodič čiji izvorni naslov na talijanskom jeziku glasi *Cenni al forestiero che visita Parenzo (Napomene strancu koji posjeti Poreč)*. Navedeni vodič nastao je zbog potreba putnika koji su sve više putovali otkako je austrijski Lloyd uspostavio parobrodsku

liniju duž istarske obale 1844. godine (Vojnović, 2012, Blažević, 1987). U vodiču je najprije prikazan povijesni razvoj Poreča od dolaska Rimljana (177. godina pr. n. e.), preko vlasti Mlečana (1269. godine) te vladavine Francuske i Austrije u 19. stoljeću. Nakon toga, autor poseban naglasak stavlja na kulturno-povijesnu baštinu s posebnim naglaskom na Eufrazijevu baziliku i Marafor.

Prema Hrvatinu (2006), analizirajući razvoj turizma i turističke izgradnje na području Poreča, mogu se izdvojiti 4 etape razvoja turizma. Prva etapa trajala je do 1964. godine. Krajem 19. i početkom 20. stoljeća Poreč je bio upravno i političko središte te je bio privlačan mnogim turistima. U tom je razdoblju izgrađeno i nekoliko značajnih građevina, no niti jedan hotelski objekt. Godine 1884., kao što je prethodno navedeno, bilo je mnogo grupnih turističkih posjeta u Poreč koji je tada bio glavni grad Istre (Hrvatin, 2006). Također, na otočiću Sv. Nikola ispred Poreča markiz Giampaolo Polesini sagradio je 1886. godine dvorac u kojem je često primao ugledne ličnosti i goste Poreča (Blažević, 1987). Osnovni motiv turističkih posjeta bila je bogata kulturno-povijesna baština te su putovanja uključivala razgledavanje Eufrazijeve bazilike i ostalih građevina, dolazak morskim putem, dočekivanje i ispraćaj gostiju limenom glazbom, a gotov uvijek su ugledni gosti imali prijem kod markiza Polesinija u Dvorcu na otoku Sv. Nikole (Blažević, 1987). Iako je kultura uvjetovala začetku turizma u Poreču, važan događaj bio je i izgradnja prvogorskog kupališta „Bagno Parentino“ 1895., a nakon toga i kupališta Riviera 1910. godine. Poznato je kako je Poreč 1896. imao 2 hotelska objekta: *Alla città di Trieste* i *All'Istria* (Blažević, 1987) dok je 1910. godine otvoren hotel *Riviera* čime su udareni temelji stacionarnom turizmu u Poreču (Hrvatin, 2006). Početkom razvoja suvremenog turizma na prostoru Poreča smatra se razdoblje 1950-ih godina kada su osnovana 3 turistička poduzeća – Riviera, Plava laguna i Anita. Ovu fazu obilježava domaći turizam temeljen na starim turističkim objektima koji su znatno oštećeni u ratu te skromni smještajni kapaciteti. No, bilježe se prve koncepcije razvoja turizma kao novog društveno-gospodarskog fenomena.

Druga etapa obuhvaća razdoblje od 1965. do 1975. godine. Ovo razdoblje karakterizira najintenzivnija turistička izgradnja čime započinje razvoj modernog turizma te se tako Poreč uspješno uključio na međunarodno turističko tržište. Važno je napomenuti kako je izrazitom rastu turističkog prometa od 1965. do 1981. na istarskom priobalju prethodila ograničena ekonomska i politička liberalizacija i prepoznavanje turizma kao važne gospodarske grane u tadašnjoj Jugoslaviji (Vojnović, 2012).

Sljedeće razdoblje, od 1976. do 1990., predstavlja vrhunac u dotadašnjem razvoju turizma. Točnije 1986. godine bio je vrhunac turizma. Turizam je glavna gospodarska djelatnost te su sunce i more uz bogatu kulturno – povijesnu baštinu prepoznati kao glavni turistički proizvodi na kojima se temelji i sam razvoj Poreča. Novi znakovi krize hrvatskoga turizma koje prethodi dokidanju socijalističkog društveno-političkog i gospodarskog sustava te raspadu Jugoslavije, vrlo se jasno prepoznaju u Poreču, Rovinju i Umagu. U te tri destinacije ukupan je broj noćenja nakon vrhunca 1986. godine počeo primjetno opadati (Vojnović, 2012).

Četvrto razdoblje izdvojeno je događajima poslije 1991. godine. Ratna zbivanja i vlasnička transformacija uvelike utječu na razvoj. Iako rat na istarskom priobalju nije donio znatna ljudska stradanja i materijalna razaranja turističkih objekata i infrastrukture, značajno je usporen dotadašnji intenzivan razvoj turizma. Nakon Domovinskog rata, Poreč se nalazio u etapi stagnacije u životnom ciklusu destinacije. Smanjen broj postelja, turista i noćenja je rezultat brojnih unutrašnjih i vanjskih čimbenika. Među najvažnije vanjske čimbenika ubrajaju se razlozi izvan kontrole destinacije (ratovi, epidemije, potresi, političke promjene), pojava novih konkurentskih destinacija te negativan publicitet i neuspjeh u promociji ugleda destinacije. Najvažniji unutarnji čimbenici stagnacije su zastarjelost proizvoda s obzirom na zahtjeve potražnje, zapuštenost atrakcijske osnove te zagušenje, dostizanje i premašivanje kapaciteta nosivosti (Vojnović, 2012). Kao razlog izvan kontrole izdvaja se Domovinski rat i njegove posljedice na turističku infrastrukturu, ali to nije mogao biti presudan uzrok stagnacije u Poreču. U Istri nisu zabilježene izravne štete kao one koje su pogodile smještajne objekte u dalmatinskim destinacijama, a niti je ratnim djelovanjima oštećena ili uništena atrakcijska osnova. Za razdoblje 2001.-2010. ne postoji značajniji oblik negativnoga publiciteta koji bi utjecao na lošu percepciju istarskih destinacija. Nasuprot tome, u navedenom je razdoblju rastao međunarodni ugled Hrvatske kao turističke zemlje i ostvarena je društveno-gospodarska stabilnost (Vojnović, 2012). Zastarjelost turističkoga proizvoda također se ne može uzeti u obzir kao čimbenik stagnacije, jer bi to utjecalo i na druge hrvatske obalne destinacije sa sličnim obilježjima turizma koje bilježe rast prometa. U istraživanju uzroka i razloga zbog kojih neka destinacija prolazi kroz etapu stagnacije u životnom ciklusu Vojnović (2012) izdvaja dva vanjska čimbenika. Prvi je pojava i jačanje konkurentskih destinacija u neposrednoj okolini Poreča koje turistički razvoj temelje na identičnoj atrakcijskoj osnovi, a drugi je nedovoljna promocija destinacije. Osim toga kao manje utjecajan, ali primjetan unutarnji čimbenik izdvaja se djelomična zapuštenost i propadanje atrakcijske osnove koja uključuje i degradaciju smještajnih objekata te neiskorišten turistički

potencijal pojedinih dijelova priobalja. Obližnje destinacije potaknule su stagnaciju, jer imaju identičnu prirodnu atrakcijsku osnovu, ali velikim dijelom promoviraju antropogene atrakcije i iskorištavaju komunalnu infrastrukturu matičnih gradova kao svoju resursnu osnovu turizma. Na taj način destinaciju posjećuju „lažni izletnici“ koji iskorištavaju resurse, no uglavnom povećavaju prihode susjednih općina u kojima odsjedaju. Također, na stagnaciju je uvelike utjecala i ranije spomenuta nova teritorijalno – upravna podjela čime je Poreč izgubio turistički važne općine te je tako izgubio vodeće mjesto po pitanju turizma u Hrvatskoj. Na taj način je, prema procjenama Turističke zajednice Grada Poreča, izgubljeno oko 8000 postelja (Vojnović, 2012).

Iako je Hrvatina (2006) izdvojio četiri razdoblja, izuzetno je važno i peto, suvremeno, razdoblje jer danas je Poreč, uz Rovinj, Pulu i Umag, okosnica istarskog turizma.

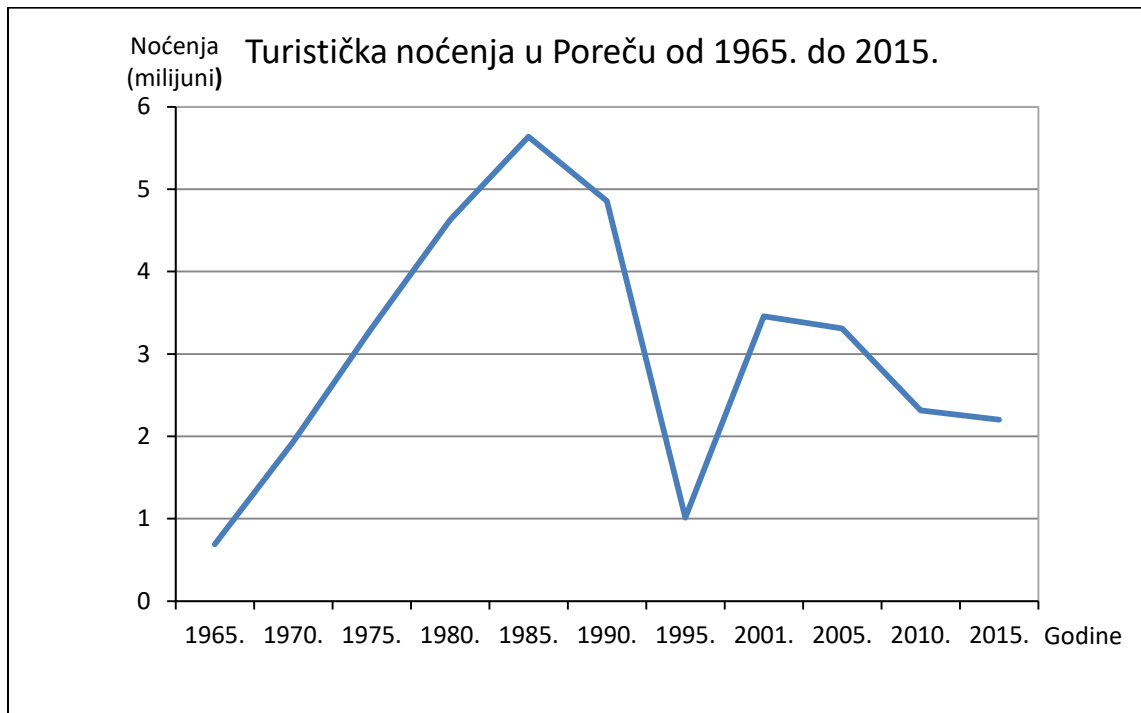
Tab.2. Pokazatelji turističke potražnje i ponude u Poreču za razdoblje 1965.-2015.

GODINA	DOLASCI	NOĆENJA	POSTELJE	PROSJEČNI BORAVAK
1965.	76473	689478	-	9,0
1970.	212230	1934302	-	9,1
1975.	378513	3315108	42059	8,8
1980.	503207	4628853	50424	9,2
1985.	598208	5636660	53734	9,4
1990.	559105	4858604	57033	8,7
1995.	152854	1014575	29053	6,6
2001.	514204	3458192	37486	6,7
2005.	510216	3310050	40278	6,5
2010.	360115	2313176	21987	6,4
2015.	404378	2203916	24837	5,5

Izvor: RZS (1966; 1971; 1976; 1981; 1987; 1991); DZS (1996; 2016)

U tab.2. prikazani su pokazatelji turističke potražnje i turističke ponude. Navedeni turistički pokazatelji dokazuju odlično izdvajanje etapa razvoja turizma u Poreču od strane Hrvatina. Razdoblje 1965.-1990. obilježava porast broja turističkih dolazaka, turističkih noćenja i turističkih postelja te se uočava vrhunac turizma 1980-ih godina (sl.3.). Kao što je već navedeno, početak 1990-ih obilježava početak rata u Hrvatskoj te iako Poreč nije bio ugrožen osjeća se utjecaj rata. Primjećuje se pad, a time i stagnacija turizma te se može zaključiti kako je sigurnost izrazito važan faktor pri odabiru turističke destinacije. Također, vidljivo je kako

se od 2010. godine bilježi ponovni, ali usporeni rast, no još nije dosegnut niti premašen vrhunac iz 1986. godine.

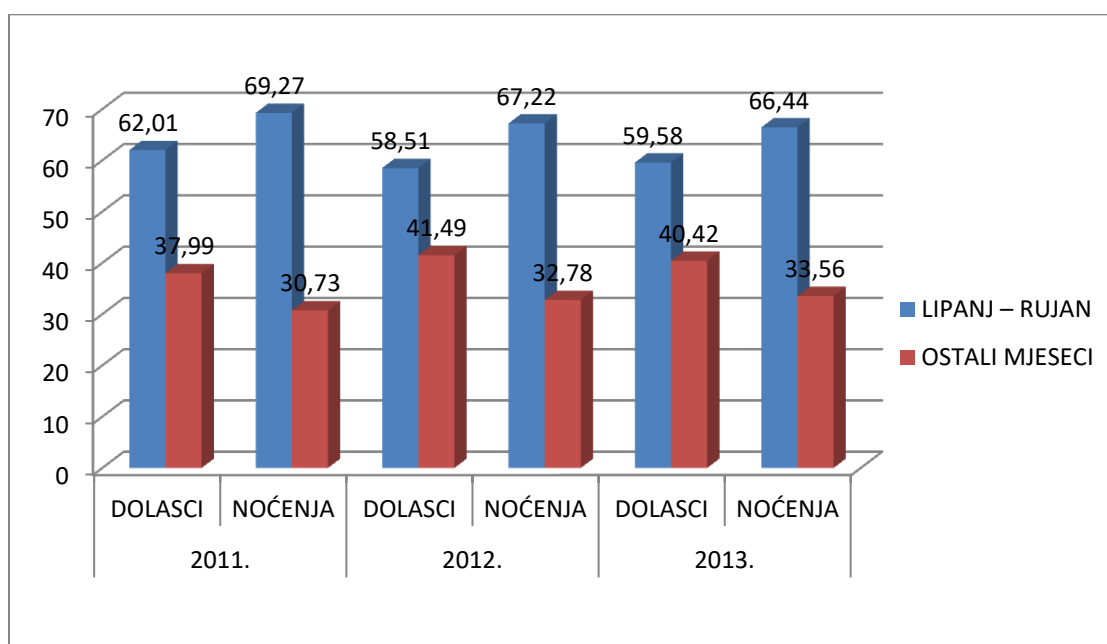
Sl.3. Turistička noćenja u Gradu Poreču od 1965.-2015.

Izvor: RZS (1966; 1971; 1976; 1981; 1987; 1991); DZS (1996; 2016)

Karakteristika turizma u Poreču je što osim užeg dijela grada, veliku ulogu u turizmu imaju turistička poduzeća Zelena i Plava laguna te Bijela uvala. Navedena područja izgrađena su i usmjerena upravo na turizam, zbog čega u priobalnom pojasu nema obiteljskih kuća ili stanova. Prevladavaju hoteli, apartmani, kampovi te ugostiteljski objekti i sadržaji za animaciju turista koji su uglavnom smješteni uz obalu. Također, organiziran je prijevoz brodom od centra do navedenih područja te postoji gradske autobusna linija „Lagunatrans“. Problem ovakvog koncepta razvoja je udaljenost Plave i Zelene lagune te Bijejele uvale od centra grada što može predstaviti problem turistima koji ne posjeduju osobne automobile, čime uvelike ovise o voznom redu autobusnih linija.

5. AKTUALNI TURISTIČKI RAZVOJ

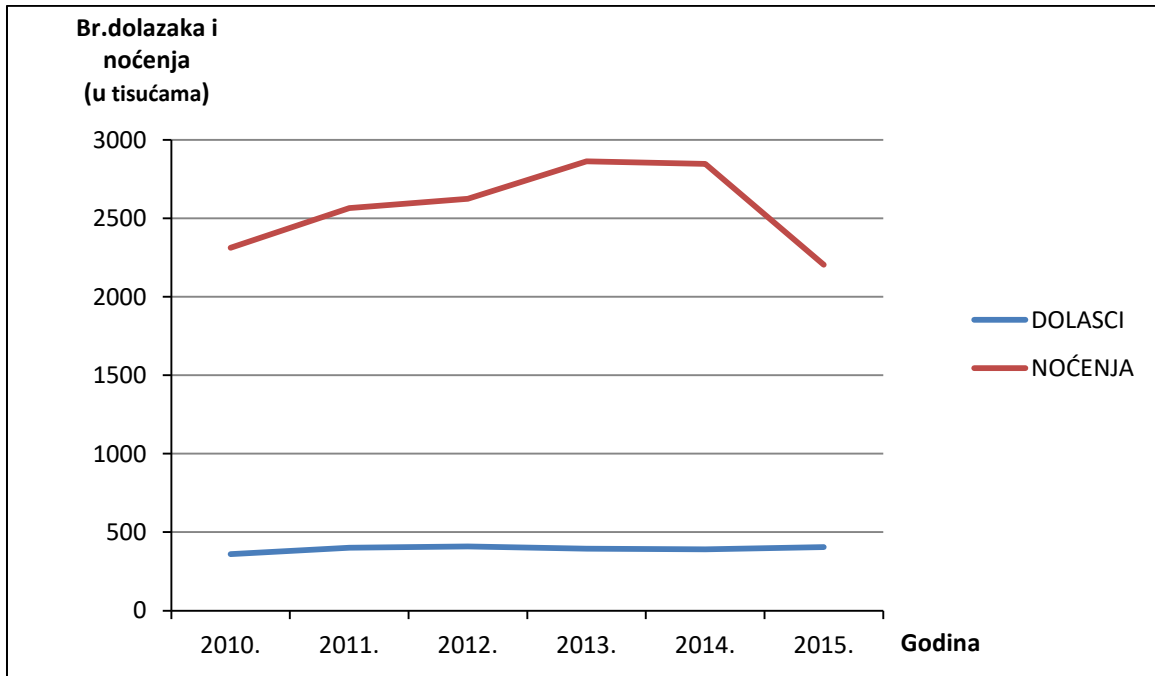
Turizam je najvažnija djelatnost u gradu Poreču te se može reći kako je uvelike utjecao na prostor, stanovništvo, ali i gospodarstvo ovog područja. Udio prihoda od turizma u ukupnom prihodu od gospodarstva 2013. godine iznosi 42,7%, a čak 50,2% zaposlenih se bavi upravo turizmom (Horwath Consulting Zagreb, 2015). Glavna sezona u primorskim gradovima je tijekom ljetnih mjeseci, odnosno od lipnja do kolovoza. Naravno, teži se produljenju turističke sezone jer tek manji dio dolazaka i noćenja realizira izvan ta tri mjeseca. Kako bi se utvrdilo koliko se turističkog prometa realizira u tzv. „špic sezoni“ prikazuje se usporedba realizacije od lipnja do kolovoza s ostatkom godine. Sagledavajući trend ostvarenih dolazaka i noćenja u navedenim godinama (sl.4.) može se uočiti stabilna sezonalnost destinacije (mala su odstupanja u pogledima realizacije izvan glavne sezone), no uz naznaku blagog porasta broja noćenja izvan glavne sezone (lipanj-rujan). Snažniji porast broja noćenja izvan glavne sezone može se ostvariti uz kreiranje palete novih proizvoda u fokusu kojih jesu novi doživljaji za turiste koji posjećuju ovu destinaciju. Temeljni i najpopularniji proizvod koji osigurava visoku popunjenost u tri glavna mjeseca ljetne sezone je svakako sunce i more (Strategija gospodarskog razvoja Grada Poreča – Parenzo, 2013). Neophodno je osigurati dodatne sadržaje koji će oplemeniti i nadopuniti temeljni proizvod i osigurati razvoj inovativnih proizvoda u svrhu produljenja sezone.

Sl. 4. Sezonalnost u Gradu Poreču

Izvor: Strategija gospodarskog razvoja Grada Poreča – Parenzo (2013)

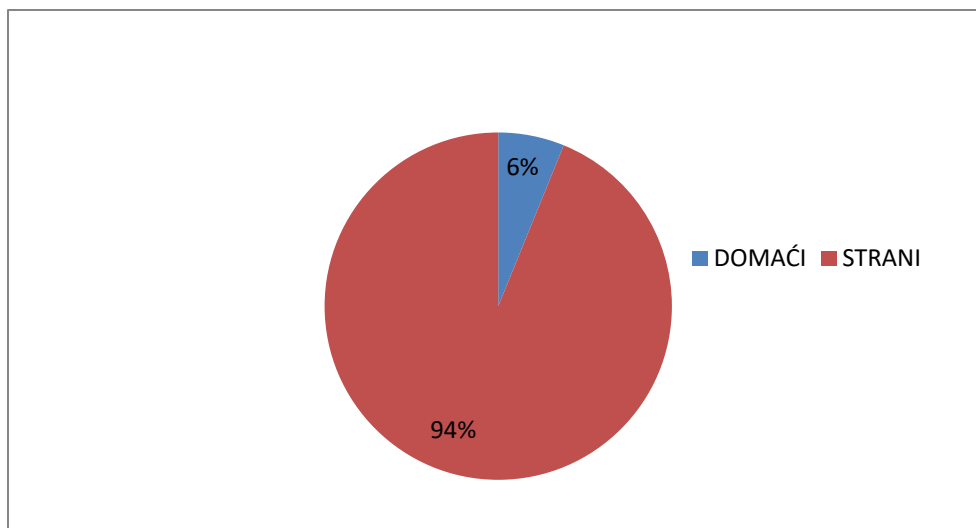
Pokazatelji turističke potražnje od 2010. do 2015 (sl.5.) prikazuju kako je broj noćenja postepeno rastao do 2014. godine te je u 2015. uslijedio pad, dok je broj dolazaka bio na istoj razini tijekom prikazanih godina.

Sl.5. Turistički dolasci i noćenja u razdoblju 2010.-2015.

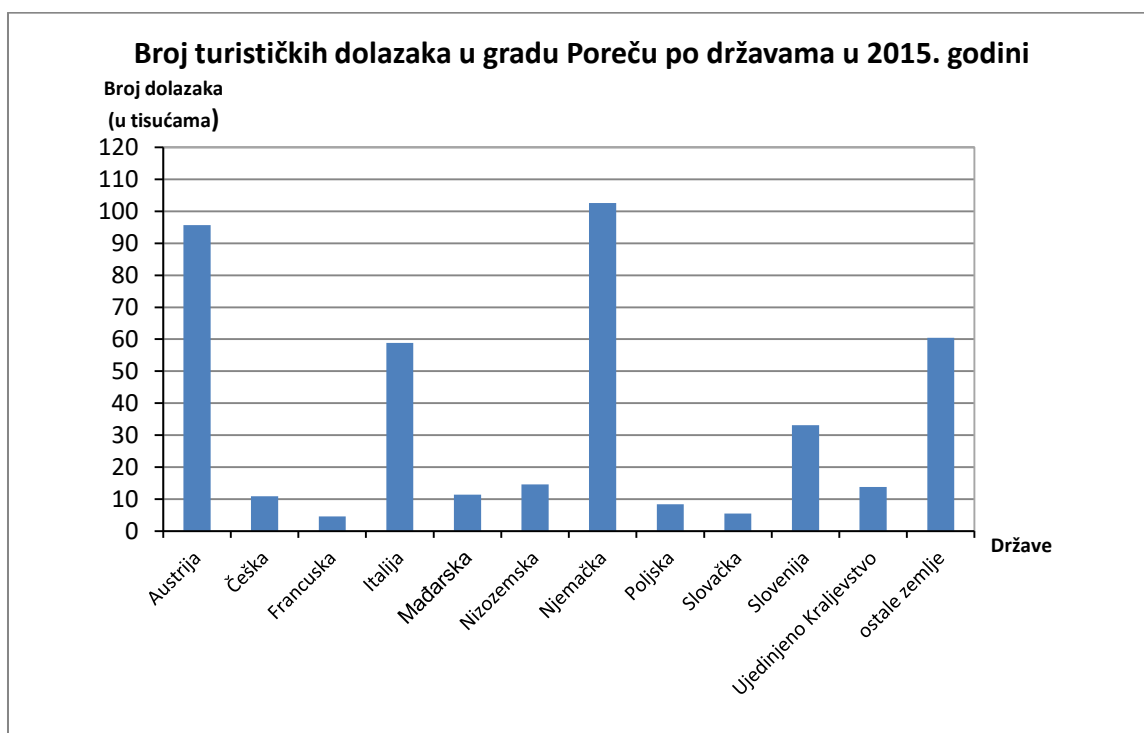
Izvor: DZS (2016)

Za analizu razvoja pojedinog turističkog mjesta važni su i podaci turističkih dolazaka i turističkih noćenja prema zemlji prebivališta. Grad Poreč karakterizira velik priljev stranih turista u odnosu na domaće turiste, tj. čak 94% turističkih dolazaka ostvarili su strani turisti (sl.6.). Zahvaljujući samom geografskom položaju i blizini emitivnih tržišta dolazi do ovakve strukture turista prema zemlji prebivališta.

Sl.6. Turistički dolasci domaćih i stranih turista 2015. godine
Izvor: DZS (2016)

Nadalje, analizirajući broj turističkih dolazaka u gradu Poreču po državama (sl.6.) dolazi se do činjenice da su u 2015. godini tradicionalno prevladavali turisti iz Njemačke i Austrije zbog blizine Istre navedenim državama te zbog povijesnih razloga, odnosno još od vremena Austro-Ugarske zapadna obala Istre bila je na glasu kao poznato odmaralište i ljetovalište te taj status ima i danas u navedenim državama.

Sl.7. Broj turističkih dolazaka u gradu Poreču po državama u 2015. godini
Izvor: DZS (2016)

Iako su pojedini podaci nedostupni, iz sljedeće tablice (tab.3.) može se zaključiti kako su hoteli i dalje najpoželjniji smještajni objekti turista, zbog velikog broja hotela i njihovog kapaciteta, zatim u nešto manjem broju slijede kućanstva (sobe, apartmani, studio apartmani, ruralne kuće i kuće za odmor), no primjećuje se porast kampova kao smještajnih objekata.

Tab.3. Turističke postelje prema vrsti objekta od 2010. do 2015. godine

GODINA	UKUPNO	HOTELI	KAMPOVI	KUĆANSTVA	OSTALI OBJEKTI
2010.	21987	11549	3463	6538	437
2011.	22227	11725	3000	7065	437
2012.	23398	11398	3000	8563	437
2013.	23230	z	z	7846	z
2014.	23991	11630	3295	8046	1020
2015.	24837	11957	8524	3645	711

Izvor: DZS (2016)

Tab.4. Broj postelja u kućanstvima Grada Poreča u 2015. godini

NASELJE	BROJ POSTELJA U KUĆANSTVIMA
Antonci	36
Baderna	29
Banki	18
Bašarinka	2
Bonaci	3
Brčići	8
Bruići	62
Cancini	47
Červar-Porat	92
Červar	65
Dekovići	10
Dračevac	101
Filipini	28
Fuškulin	63
Jasenovica	27
Jehnići	4
Kadumi	47
Katun	23
Kirmenjak	12
Kosinožići	54
Mičetići	8

Mihatovići	14
Montižana	12
Mugeba	-
Mušalež	79
Nova Vas	97
Poreč	6494
Radmani	39
Radoši kod Žbandaja	16
Rakovci	-
Stancija Vodopija	-
Stranići kod Nove Vasi	73
Štifanići	14
Šušnjići	12
Valkarin	10
Varvari	425
Veleniki	55
Vežnaveri	18
Žbandaj	132

Izvor: DZS (2016)

Iako su podaci o turističkom prometu za Poreč ranije bili prikazivani u samo nekoliko naselja, od početka 2000.-ih može se primijetiti izdvajanje sve više naselja te bi se ta pojavu čak mogla povezati sa širenjem turizma. Manja naselja sve više se uključuju u turizam putem privatnih kućanstava. Samo 3 naselja od ukupno 40 ne sudjeluju u turizmu putem kućanstava, no mogu sudjelovati u dolaskom turista na jednodnevne izlete (tab.4.). Također, zanimljiv je podatak da u čak 28 naselja ne postoje drugi smještajni objekti za turiste osim kućanstava. Dakle, u čak 28 naselja nisu izgrađeni hoteli, kampovi niti ostali smještajni objekti.

Tab.5. Pokazatelji turističke potražnje i ponude u razdoblju od 2010. do 2015.

GODINA	DOLASCI	NOĆENJA	POSTELJE	ISKORIŠTENOST SMJEŠTAJNIH KAPACITETA (u danima)	PROSJEČNI BORAVAK
2010.	360115	2313176	21987	105,2	6,4
2011.	401820	2564865	22227	115,4	6,4
2012.	409679	2624977	23398	112,2	6,4
2013.	394654	2863564	23230	123,3	7,3
2014.	391725	2847012	23991	118,7	7,3
2015.	445653	2602248	24837	104,8	5,8

Izvor: DZS (2016)

Uspoređujući 2010. i 2015. godinu (tab.5.) primjećuje se porast u broju turističkih dolazaka i turističkih postelja, no dolazi do pada u broju turističkih noćenja te iznimnog pada u iskorištenosti smještajnih kapaciteta. Događaj koji je uvjetovao smanjenje noćenja 2015. godine je restrukturiranje smještaja u samom gradu. Naime, u razdoblju 2002.-2014. većina smještajnih objekata u centru je restrukturirana te su povećani kapaciteti pojedinih smještaja, čime se smanjuje i iskorištenost smještajnih kapaciteta. Sve to pratilo je skraćivanje prosječnog boravka te nije došlo do očekivanog rasta broja noćenja što povezujemo s većim ulaganjima u turizam te porastom standarda.

U tab. 6. prikazano je 5 naselja s najvećim brojem turističkih postelja u Gradu Poreču. Primjećuje se da velik broj noćenja nakon Poreča imaju Dračevac i Žbandaj, naselja koja se nalaze istočno od Poreča, prema unutrašnjosti Istre. Ovime se može zaključiti kako pojedini turisti biraju smještajne objekte dalje od grada. Naravno, ističe se Poreč s najviše turističkih dolazaka, turističkih noćenja i turističkih postelja. Poreč „opravdava“ svoj status centra turističkih događanja između svih naselja, što je i očekivano.

Tab.6. Pokazatelji turističke potražnje i ponude u 2015. godini (naselja Dračevac, Nova Vas, Poreč, Varvari, Žbandaj)

NASELJE	TURISTIČKI DOLASCI	TURISTIČKA NOĆENJA	TURISTIČKE POSTELJE	PROSJEČNI BORAVAK	ISKORIŠTENOST SMJEŠTAJNIH KAPACITETA (u danima)
Dračevac	625	6262	101	10	62
Nova Vas	712	5758	97	8,1	59,5
Poreč	404378	2203916	6494	5,5	339,4
Varvari	1903	3438	425	1,8	8,1
Žbandaj	841	7005	132	8,3	53,1

Izvor: DZS (2016)

6. PRIJEDLOG BUDUĆEG TURISTIČKOG RAZVOJA

U Republici Hrvatskoj postoje strateški dokumenti koji se bave razvojem turizma. Dokument koji obuhvaća razvoj turizma na čitavom teritoriju Hrvatske je Strategija razvoja turizma RH do 2020. godine. Navedeni dokument donesen je od strane Vlade Republike Hrvatske te polazi od analize ključnih pokazatelja dostignutog razvoja, sagledava razvojna ograničenja i mogućnosti te prepoznaje ključne činitelje uspjeha na koje se hrvatska turistička politika mora usredotočiti u razdoblju do 2020. godine (Hrvatski sabor, 2013). Mjere kojima se provodi ova strategija usmjerene su na učinkovitost upravljanja turističkim destinacijama te na povećanje kvalitete usluživanja i profitabilnosti poslovanja pojedinačnih gospodarskih subjekata.

No, za Istarsku županiju i sam grad Poreč važan je Master plan turizma Istarske županije 2015.-2025. te Strategija gospodarskog razvoja Grada Poreča - Parenzo. Prema Master planu turizma Istarske županije 2015.-2025. klaster Poreč pozicioniran je kao obiteljska destinacija, razvijenih sportskih aktivnosti i bogatog kulturnog naslijeđa. Između ostalog, izdvaja se plan razvoja klastera Poreča. Temeljeći se na prirodnoj i kulturnoj baštini klastera, predložen je razvoj 5 temeljnih proizvoda: sport, nautika, opći touring, touring specifičnih interesa te razni događaji. Razvoj proizvoda koji je predložen moguće je ostvariti. Uz brojne sportske terene, Poreč bi se trebao usmjeriti na razvoj sportskih događaja. Osim što služe za rekreaciju turista, sportski tereni bi se trebali iskoristiti za organizaciju raznih sportskih događaja koji će privlačiti ljude iz različitih dijelova svijeta. Jedan od primjera je Poreč Major, svjetski turnir u odbojci na pijesku koji se održavao 2015., 2016. i 2017. godine. Uz porast broja turista, utjecao je i na prepoznatljivost Poreča u svijetu. Nadalje, potrebno je poraditi na touringu jer sam grad Poreč ima puno toga za ponuditi. Osim touringa u samom centru grada koji bi

približio turistima povijest grada, potrebno je organizirati posjetu prirodnim spomenicima koji, također, imaju veliku vrijednost. Isto tako, zbog brojnih zaljeva i uvala moguć je veći razvoj nautičkog turizma jer Istra je izrazito konkurentna regija po pitanju nautičkog turizma, no Poreč tek treba doseći tu razinu.

Prema Strategiji gospodarskog razvoja Grada Poreča izdvajaju se 4 strateška cilja razvoja gospodarstva Grada Poreča: podizanje kvalitete života uz razvoj ljudskih potencijala, izgradnja novih i razvoj postojećih javnih sadržaja i komunalne infrastrukture poštujući načela održivosti i racionalnosti, razvoj poduzetništva te posljednji, i za ovaj rad najvažniji, Poreč – globalno prepoznatljiva turistička destinacija.

Za ostvarivanje posljednjeg strateškog cilja izdvajaju se projekti koji bi trebali pridonijeti rastu turizma na promatranom području. Kao prvi projekt ističe se povezivanje s Općinama Tar-Vabriga – Funtana – Vrsar. Ideja ovog projekta prati problem turizma u navedenim općinama. Teško je odrediti granice neke turističke destinacije jer je ona dinamičan prostor, teško ju je pozicionirati unutar administrativnih granica, a primarno granice turističke destinacije određuje potražnja. To se može primijeniti na promatranom prostoru jer limitiranje granica turističke destinacije samo na Grad Poreč nije logično zbog specifičnosti prostora i raspršenosti sadržaja turističke ponude koji se nerijetko kosi s administrativnim granicama.

Sljedeći projekt ističe važnost kreiranja baze materijalne i nematerijalne baštine kao temelj za identificiranje točaka diferencijacije. Ovdje se naglašavaju prirodna i kulturna baština kao važni resursi turističke ponude, a projekt bi se trebao provoditi kroz popisivanje materijalne i nematerijalne baštine te opisivanje specifičnosti i vrijednosti istih na području Grada Poreča, Općina Tar-Vabriga, Funtana i Vrsar. Na navedeni način bi se stvorili temelji za nastanak novih turističkih proizvoda te bi došlo do uspješnijeg marketinga turističke destinacije.

„Brendiranje destinacije vodeći računa o tome da *emocija* postaje ključna sastavnica destinacije kao Brenda“, projekt je koji daje važnost stvaranju imidža, odnosno jedinstvenog identiteta destinacije. Cilj je brendirati destinaciju po principu jedinstvenosti i uz kontinuirano izazivanje snažnih emocija i stvaranja iskustva turistima jer, u današnje vrijeme, brend destinacije postaje važan faktor prilikom odlučivanja o mjestu putovanja. Uz navedeni projekt veže se i sljedeći – Osnaživanje brenda „You Complete Us“ kojem je cilj osnažiti novi brend destinacije na način da se u njega snažno ugrađuju emocije, osjećaji i iskustvo. Nositelji svih dosad navedenih projekata su Grad Poreč, Općine, Turističke zajednice i komunalna i javna poduzeća.

Sljedeći projekti usmjereni su na smještajne kapacitete i njihovu obnovu. Posebno se ističu projekti koji se tiču podizanja razine kvalitete dijela hotelskih kapaciteta te izgradnja novih smještajnih kapaciteta i prateće turističke infrastrukture u priobalju i u naseljima izvan obalnog područja. Nositelji ovih projekata su privatni investitori, Turistička zajednica Grada Poreča te Grad Poreč.

Zbog rješavanja problema sezonalnosti, naglašava se unaprjeđenje postojećih i razvoj novih oblika turizma. Primjerice, zdravstveni turizam itekako bi obogatio turističku ponudu i doveo bi do lokalnog ekonomskog rasta jer za sobom povlači i brojne druge djelatnosti poput proizvodnje ekološke i organske hrane, ljekovitog bilja, obiteljski smještaj itd. Također, veći razvoj sportskog turizma utjecao bi na unaprjeđenje turističke ponude i produljenje turističke sezone. Nadalje, kao što je navedeno u Master planu turizma Istarske županije 2015.-2025., razvoj pomorskog prometa za polazišta profiliranja Poreča u cruising destinaciju od velike su važnosti za turistički razvoj. Osim već spomenutog utjecaja na smanjenje sezonalnosti, razvoj cruising turizma doveo bi do povećane potrošnje te do snažnijeg lokalnog ekonomskog razvoja.

Posljednjih nekoliko projekata koji su navedeni u Strategiji gospodarskog razvoja Grada Poreča pridaju važnost izgradnji i uređenju pratećih sadržaja u funkciji turizma, izgradnji tematskih parkova, unaprjeđenju ugostiteljskih sadržaja te marketingu temeljenom na većem korištenju društvenih mreža. Također, za projekte vezane za nove oblike turizme i izgradnju i uređenje sadržaja u funkciji turizma, u Strategiji gospodarskog razvoja Grada Poreča navode se isti nositelji projekata kao i u prethodnima.

Kao izvori financiranja za projekte navode se nacionalni i europski fondovi, Grad Poreč, Istarska županija te Gospodarska i Obrtnička komora.

7. ZAKLJUČAK

Iz svega navedenoga može se zaključiti kako je Grad Poreč kao turistička destinacija u procesu stagnacije, odnosno još nije dosegnut vrhunac iz 1980-ih. Bogata prirodna i kulturna baština imaju veliko značenje za turistički razvoj promatranog područja, no kao temeljni turistički proizvodi i dalje se ističu sunce i more. U skladu s time javlja se problem sezonalnosti, tj. prevelika je razlika turističkih dolazaka i noćenja između ljetnih mjeseci i ostatka godine. Prema tome, Grad Poreč bi trebao usmjeriti svoj razvoj na rješavanje bitnih problema. U Master planu turizma Istarske županije 2015.-2025. izdvajaju se brojni projekti koji bi bili nositelji turističkog, ali i gospodarskog razvoja Grada Poreča. Potrebno je osmisliti i promovirati nove turističke proizvode u skladu s onime što navedeno područje može ponuditi. Tako se primjerice ideje o razvoju turizma usmjeravaju na razvoj novih oblika turizma kao što su zdravstveni turizam koji bi bio odgovor na potražnju turista u suvremenom razdoblju, također, sportski turizam ima velik potencijal u Gradu Poreču, no nažalost ta ideja dosad nije ozbiljno realizirana te cruising turizam za koji postoje temelji koji uz poticaje mogu dovesti do ekonomskog rasta i produljenja turističke sezone. Isto tako, zbog velikog broja postelja u kućanstvima u okolici grada Poreča, turistički razvoj bi se trebao usmjeriti i na agroturizam. Nadalje, u analizi je naglašeno kako su hoteli najpoželjniji smještajni objekti turista u promatranom području te bi se trebalo uložiti u njihovu renovaciju i podizanje standarda od strane Grada Poreča, Istarske županije, ali i Općina Tar-Vabriga, Funtana i Vrsar. Navedene Općine zajedno s Gradom Porečom trebale bi ujediniti svoju turističku ponudu kako bi postale konkurentnije. Uz sve navedeno, poseban naglasak trebao bi biti na marketingu koji je važan u današnjem svijetu moderne tehnologije. Potrebno je izraditi koncept nove internetske stranice, povećati njenu funkcionalnosti, dodati opcije booking-a koje su danas od velike važnosti za turiste. Također, marketing preko društvenih medija popularizirao bi samu destinaciju, a za sve navedeno trebale bi se pobrinuti Turističke zajednice Grada Poreča i Općina Tar-Vabriga, Funtana i Vrsar u svrhu promocije destinacije i privlačenja turista.

Iz svega navedenoga može se zaključiti kako Grad Poreč stagnira kao turistička destinacija, no uz realizaciju navedenih projekata rezultat bi trebao biti pozitivan te bi se riješili problemi na promatranom području čime bi se Grad Poreč ponovno „probio“ na sam vrh turizma u Hrvatskoj.

POPIS LITERATURE

- Blažević, I., 1987: *Povijest turizma Istre i Kvarnera*, Otokar Keršovani.
- Filipčić, A., 1996: *Klimatologija za geografe*, Školska knjiga, Zagreb.
- Horwath Consulting Zagreb, 2015: *Master plan turizma Istarske županije 2015.-2025.*, Istarska županija.
- Hrvatini, D., 2006: Razvitak turističke izgradnje na priobalju Poreštine: Od ušća rijeke Mirne do Limskog zaljeva, *Prostor: a scholarly journal of architecture and urban planning* 14 (2), 229-237.
- Hrvatski sabor, 2013: *Strategija razvoja turizma Republike Hrvatske do 2020. godine*, Narodne novine, 55/13, Zagreb.
- Perkovic, Ž., 1993: *Geoprostor i turizam Poreštine*, IKD „Juraj Dobrila“, Pazin.
- Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, 2013: *Strategija gospodarskog razvoja Grada Poreča – Parenzo*, Fakultet Ekonomije i turizma „Dr. Mijo Mirković“, Pula.
- Vojnović, N., 2012: Obilježja životnog ciklusa odabranih turističkih destinacija istarskog priobalja, *Economic thought and practice*, 2, Dubrovnik, 751 – 774.
- Vojnović, N., 2018: Intenzitet turizma u vodećim hrvatskim turističkim gradovima i općinama, *Geoadria*, 23 (1), Pula, 29-50.

POPIS IZVORA

- Društvo prijatelja Giostra, 2016: Giostra – porečki povijesni festival, <http://giostra.info/onama/> (29.8.2018.).
- Državni zavod za statistiku, 1996: *Promet turista u primorskim gradovima i općinama 1995.*, Zagreb.
- Državni zavod za statistiku, 2016: *Promet turista u primorskim gradovima i općinama 1998.-2015.*, CD-ROM, Zagreb.
- Republički zavod za statistiku SRH, 1967: *Promet turista I – XII 1966. u primorskim mjestima*, Zagreb.
- Republički zavod za statistiku SRH, 1971: *Promet turista u primorskim mjestima 1970.*, Zagreb.

Republički zavod za statistiku SRH, 1976: *Promet turista u primorskim općinama 1975.*, Zagreb.

Republički zavod za statistiku SRH, 1981: *Promet turista u primorskim općinama 1980.*, Zagreb.

Republički zavod za statistiku SRH, 1987: *Promet turista u primorskim općinama 1985.*, Zagreb.

Republički zavod za statistiku SRH, 1991: *Promet turista u primorskim općinama 1990.*, Zagreb.

Službeni turistički portal Istre, 2018: Eufrazijeva bazilika, http://www.istra.hr/hr/regije-i-mjesta/porec/kultura-umjetnost/znamenitosti/2857-ch-0?&l_over=1 (1.9.2018.).

Turističko informativni centar, 2016a: Povijesna baština Poreča, <http://www.myporec.com/hr/atracije-i-aktivnosti/povijesna-bastina> (29.8.2018.).

Turističko informativni centar, 2016b: Prirodne ljepote Istre i Poreča, <http://www.myporec.com/hr/atracije-i-aktivnosti/prirodne-ljepote> (29.8.2018.).